

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 6191/2022
07.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић, Данијеле Николић, Катарине Манојловић Андрић и Гордане Џакула, чланова већа, у парници тужиља АА и ББ обе из ..., чији је пуномоћник Драгана Јанковић адвокат из ..., против тужене Републике Србије коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Краљеву, ради накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужиља изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 204/21 од 08.12.2021. године, у седници већа одржаној дана 07.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиља изјављеној против пресуде Вишег суда у Чачку Гжрр 204/21 од 08.12.2021. године, тачке 3. става II изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Вишег суда у Чачку Гжрр 204/21 од 08.12.2021. године у тачки 3. става II изреке тако што **СЕ ОБАВЕЗУЈЕ** тужена да на износе накнаде имовинске штете, досуђене првим и другим ставом изреке пресуде Основног суда у Чачку Прр1 123/20 од 29.10.2020. године (осим на трошкове извршног поступка у износу од 4.170,75 динара) тужиљама плати законску затезну камату почев од доспелости сваког појединачног износа па до 17.04.2019. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да на име трошкова поступка по ревизији исплати тужиљама износ од 27.000,00 динара у року од осам дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр1 123/20 од 29.10.2020. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року учињене у извршном поступку Основног суда у Чачку, у предмету И 532/16, исплати тужиљи АА потраживање ради чије наплате је одређено извршење решењем о извршењу И 323/09 од 06.03.2009. године, и то новчане износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума па до исплате, све у року од осам дана од дана пријема пресуде на терет буџетских средстава Републике Србије, у оквиру средстава намењених покрићу текућих расхода Основног суда у Чачку, осим расхода за запослене и текуће одржавање објекта и опреме. Ставом другим изреке, обавезана је

тужена да на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року учињене у извршном поступку Основног суда у Чачку, у предмету И 532/16, исплати тужиљи ББ потраживање ради чије наплате је одређено извршење решењем о извршењу И 323/09 од 06.03.2009. године, и то новчане износе наведене у овом ставу изреке са законском затезном каматом на сваки новчани износ почев од означених датума па до исплате, све у року од осам дана од дана пријема пресуде на терет буџетских средстава Републике Србије, у оквиру средстава намењених покрићу текућих расхода Основног суда у Чачку, осим расхода за запослене и текуће одржавање објеката и опреме. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да на име накнаде трошкова парничног поступка исплати тужама као солидарним повериоцима износ од 103.500,00 динара у року од осам дана од дана пријема пресуде са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате на терет буџетских средстава Републике Србије, у оквиру средстава намењених покрићу текућих расхода Основног суда у Чачку, осим расхода за запослене и текуће одржавање објеката и опреме.

Пресудом Вишег суда у Чачку Гжрр 204/21 од 08.12.2021. године, ставом I изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Чачку Прр1 123/20 од 29.10.2020. године, у делу првог става изреке који се односи на висину накнаде имовинске штете досуђене тужиљи АА (у укупном износу од 54.892,45 динара) и у делу става другог изреке који се односи на висину накнаде имовинске штете досуђене тужиљи ББ (у укупном износу од 59.063,21 динар), изазване повредом права на суђење у разумном року у предмету Основног суда у Чачку И 532/16, као и у трећем ставу изреке. Ставом II изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Чачку Прр1 123/20 од 29.10.2020. године у делу првог и другог става изреке који се односи на камату тако што је обавезана тужена да на износ накнаде имовинске штете од 54.892,45 динара, досуђен првим ставом изреке пресуде Основног суда у Чачку Прр1 123/20 од 29.10.2020. године, исплати тужиљи АА законску затезну камату почев од 18.04.2019. године као дана подношења тужбе до исплате на терет буџетских средстава Републике Србије одређених за рад Основног суда у Чачку, осим расхода за запослене и текуће одржавање објеката и опреме (тачка 1), обавезана тужена да на износ накнаде имовинске штете од 54.892,45 динара, досуђен другим ставом изреке пресуде Основног суда у Чачку Прр1 123/20 од 29.10.2020. године (без трошкова извршног поступка у укупном износу од 4.170,75 динара на које није тражена камата), исплати тужиљи ББ законску затезну камату почев од 18.04.2019. године као дана подношења тужбе до исплате, на терет буџетских средстава Републике Србије одређених за рад Основног суда у Чачку, осим расхода за запослене и текуће одржавање објеката и опреме (тачка 2), а одбијен тужбени захтев у делу којим су тужиле тражиле да се тужена обавезе да на износе накнаде имовинске штете досуђене првим и другим ставом изреке пресуде Основног суда у Чачку Прр1 123/20 од 29.10.2020. године (осим трошкова извршног поступка у укупном износу од 4.170,75 динара) плати законску затезну камату почев од доспелости сваког појединачног износа па до 17.04.2019. године (тачка 3). Ставом III изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену - дела којим је преиначена првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев за исплату затезне камате (тачка 3. став II изреке), тужиле су благовремено изјавиле посебну ревизију због погрешне примене материјалног права.

Посебна ревизија предвиђена је чланом 404. став 1. ЗПП. Према тој одредби, ревизија је изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, ако Врховни касациони суд оцени да је потребно размотрити правна питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначити судску праксу или дати ново тумачење права.

По оцени Врховног касационог суда, у овом спору има места одлучивању о посебној ревизији тужила ради уједначавања другостепене пресуде у побијаном делу са праксом Европског суда за људска права и Уставног суда по питању накнаде имовинске штете настале неизвршењем пресуда донетих против предузећа са већинским друштвеним или државним капиталом.

Из тог разлога, на основу члана 404. ЗПП, одлучено је као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужила основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле су правноснажним решењем Основног суда у Чачку О 2294/10 од 01.07.2010. године оглашене за наследнице заоставштине покојног ВВ бившег из Оставиоичеву заоставштину, поред осталог, чини и новчано потраживање неисплаћених зарада које му је признато правноснажном и извршном пресудом Општинског суда у Чачку ПП 102/03 од 08.07.2008. године. Правни претходник тужила, као један од више извршних поверилаца, поднео је 05.03.2009. године предлог за извршење ради наплате новчаног потраживања досуђеног наведеном пресудом. Предложено извршење одређено је решењем о извршењу И 323/09 од 06.03.2009. године. Тужиле су након смрти извршног повериоца ВВ наставиле поступак извршења који није окончан и у којем тужиле нису наплатиле ни део свог новчаног потраживања. Решењем Основног суда у Чачку Р4 и 217/18 од 10.08.2018. године усвојен је приговор тужила и утврђено да им је повређено право на суђење у разумном року у предмету тог суда И 532/16 (раније И 323/09) и наложено поступајућем судији да предузме све мере како би се извршни поступак окончао у најкраћем року.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду у делу за законску затезну камату. По становишту тог суда, на износе накнаде имовинске штете (главни дуг по правноснажној и извршној пресуди) досуђене применом члана 31-33 Закона о заштити права на суђење у разумном року, тужилама не припада право на затезну камату од дана доспелости главног дуга већ од дана подношења тужбе, у смислу члана 277. Закона о облигационим односима у вези са чланом 324. истог закона, јер је тужена тек подношењем тужбе позвана да испуни своје обавезе.

По налажењу Врховног касационог суда, основано се ревизијом тужила указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

Одредбом члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Према ставу трећем те одредбе, одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Тужена се, сагласно пракси Европског суда за људска права и пракси Уставног суда сматра одговорном за неизвршење пресуда донетих против предузећа са већинским друштвеним, односно државним капиталом и дужна је да из сопствених средстава исплати износе досуђене правноснажним пресудама. С`тога је тужена и у овом случају дужна тужиљама исплатити износе досуђене правноснажном пресудом П1 102/03 од 08.07.2008. године, што значи и затезну камату на износ главног дуга од датума означених у тој пресуди до дана подношења тужбе у овом спору.

Следствено изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Тужиљама су досуђени трошкови поступка по ревизији за састав тог правног лека у износу од 27.000,00 динара, одређених применом Адвокатске тарифе и уз увећање због заступања две странке, и применом члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 1. и 154. став 1. ЗПП, одлучено као у трећем ставу изреке.

Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић